

Гораш Катерина Вікторівна,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри менеджменту освіти та права
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України*

ІННОВАЦІЙНІСТЬ ЯК ОДНА З КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Освітні зміни зумовлені держаним курсом на євроінтеграцію та активізацією української освіти і науки в світовому освітньому просторі.

Забезпечення якісної освіти, яка має відповідати європейським вимогам, передбачає застосування компетентнісного підходу як інструменту для визначення орієнтирів і завдань освіти в контексті розбудови Нової української школи та підготовки вчителів нової генерації.

Компетентнісний підхід у дослідженнях визначено як спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток у здобувача освіти компетентностей (від ключових (базових) до предметних і спеціальних). Результатом виконання здобувачем освітньої програми є сформована загальна життєва компетентність (сукупність ключових компетентностей і характеристикою особистості) [1; 5].

Обґрунтування освітніх змін та засади освітньої реформи викладено в Концепції Нової української школи (2016 р.). Зокрема, в документі йдеться про створення освітнього середовища, яке б сприяло комфортному навчанню учнів, підготовці їх до успішної життєдіяльності; наголошується на необхідності підготовки учителів до інноваційної роботи як агентів змін та описано десять ключових компетентностей, серед яких — «ініціативність і підприємливість», що передбачає формування в учнів «уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя» тощо [4]. Отже, йдеться про формування в учнів основ інноваційної діяльності: розроблення інноваційних ідей та їх упровадження в практику.

Проблема відповідності сучасного педагога вимогам українського суспільства набуває все більшої актуальності. Це значною мірою пов'язано з тим, що виховувати творчу, ініціативну, неординарну особистість, умотивовану до навчання впродовж життя в змозі

компетентний, творчий, неординарний вчитель з інноваційним мисленням, готовий до постійного вдосконалення особистісних і професійних якостей та до здійснення педагогічної діяльності в умовах постійних змін. Тому перед вітчизняною освітньою системою постають стратегічні завдання щодо підготовки педагога нового покоління, професіоналізм якого характеризуються такими особистісними рисами, як інноваційне мислення, інноваційна поведінка, інноваційна культура [2].

Європейськими дослідниками і освітніми експертами визначено компетенції, що складаються з трьох взаємопов'язаних компонентів: знання (частина розуміння); поведінкові моделі (відкрита поведінка); цінності (включаючи цінності, переконання та установки). Компетентна особа, яка виконує завдання, матиме комбінацію навичок, знань, моделі стосунків і поведінки, необхідних для ефективного виконання завдання чи здійснення діяльності. Компетентність визначається як цілісний синтез цих компонентів [6].

Процес формування інноваційності як ключової компетентності вчителя Нової української школи передбачає визначення й обґрунтування особливостей інноваційної діяльності як одного із видів діяльності людини. У теорії діяльності людини важливими є положення про її предметну детермінованість; будь-яка діяльність має предмет, який в процесі змінюється згідно мети і заданих параметрів (очікувані результати діяльності) та перетворюється на продукт діяльності, який може бути матеріальним і нематеріальним [2; 3].

У формуванні інноваційності вчителя важливим є подолання психологічних бар'єрів до змін та його мотивація до інноваційної діяльності. Це передбачає: залучення вчителів до організації і проведення різних видів роботи над пошуком, розробкою та реалізацією інноваційних ідей на основі розуміння ними змісту завдання (процедур і технологічних етапів) та готовності до пошуку нових шляхів розв'язання проблем в організації освітнього середовища і освітнього процесу. Важливим є також залучення вчителів до участі в експериментальній апробації наукових досліджень з метою розвитку дослідницьких навичок та інноваційного мислення і інноваційної культури.

Отже, формування інноваційності як однієї з ключових компетентностей сучасного вчителя є актуальним завданням для освітньої системи, оскільки від готовності вчителів до змін, їх активності в інноваційних процесах, вмотивованості навчатись — залежить якість сучасної реформи «Нова українська школа».

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк Л. Л., Василькова Н. В., Ільницький Д. О. та ін. Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід. Київ: КНЕУ, 2016. 61 с.
2. Гораш К. В. Інноваційні складові особистості сучасного педагога // Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини / [ред. кол.: Побірченко Н. С. (гол. ред.) та ін.].— Умань: ФОП Жовтий О. О., 2014.— Вип. 10.— Част. 1.— С. 171–180.
3. Дмитренко К. А. Звичайні форми роботи — новий підхід: розвиваємо ключові компетентності: метод. посіб. / К. А. Дмитренко, М. В. Коновалова, О. П. Семиволос, С. В. Бекетова.— Х.: ВГ «Основа», 2018.— 119 [1] с.: табл., схеми, рис.— (Серія «Нові формати освіти»).
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс] Концепція нової української школи (документ пройшов громадські обговорення і ухвалений рішенням колегії МОН 27/10/2016) — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. «The Professional Competencies of a European ...» 2013. 28 Aug. 2014. URL: http://www.psychotherapy-competency.eu/Documents/Expert_Panel_Reports.pdf
6. Ways of Learning: Learning Theories and Learning Styles in ...» 23 Aug. 2014. URL: http://books.google.com/books?id=8UN9AgAAQBAJ&pg=PR10&lpg=PR10&dq=.+%E2%80%9CEffective+learning+is+learning+which+is+lasting+and+capable+of+being+put+to+use+in+new+and+differing+situations.%E2%80%9D&source=bl&ots=mK_1WJPE-k&sig=aGKDvFb1I_RJCGj2uoMGv75Us9o

Гусакова Оксана Олександрівна,

*викладач кафедри східних мов
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»*

ФАСИЛІТАТИВНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК КЛЮЧОВЕ УМІННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сучасний процес навчання іноземним мовам передбачає активне застосування новітніх інтерактивних технологій та методів, які сприяють творчому розвитку учнів, їх критичному мисленню. Відповідно до цього, майбутній учитель іноземної мови у ролі фасилітатора в освітньому процесі набуває всебільшого